

Regeringskansliet
Socialdepartementet

Ds 2022:9 Ett utvidgat utreseförbud för barn

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Åklagarmyndigheten delar bedömningen att tillämpningsområdet för utreseförbudet ska utvidgas för att skydda barn från att fara illa under utlandsvistelser samt att det behövs åtgärder för att effektivt upprätthålla ett utreseförbud.

Åklagarmyndigheten delar bedömningen att straffansvaret för egenmäktighet med barn ska utvidgas.

Mot bakgrund av de intressen som Åklagarmyndigheten har att bevaka lämnas i övrigt följande synpunkter.

5.4.3 Ett utvidgat utreseförbud bör utformas generellt

Åklagarmyndigheten delar bedömningen att ett utvidgat utreseförbud ska ges en generell utformning kopplat till risken för skada av barnets hälsa och utveckling. Detta både med tanke på att det inte ankommer på socialnämnden att ta ställning till vilket brott ett barn utsatts för eller riskerar att utsättas för och att en generell utformning ger socialnämnden fler tillgängliga verktyg att använda för att förhindra att barn far illa utomlands.

5.4.8 Ett utvidgat straffansvar för egenmäktighet med barn

Åklagarmyndigheten delar bedömningen att straffansvaret för egenmäktighet med barn ska utvidgas till att också omfatta fall där ett barn under femton år förs bort eller undanhålls i syfte att hindra ett beslut om vård eller omedelbart

omhändertagande enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Åklagarmyndigheten ser emellertid att det finns en fara att det kan uppkomma både tillämpningssvårigheter och bevisproblem när det uttryckligen skrivs att syftet ska vara att hindra ett beslut enligt LVU, d.v.s. att det ska föreligga ett avsiktsuppsåt. Det bör förekomma fall där vårdnadshavarna inte har primärt syfte att hindra verkställigheten, utan att deras avsikt är att skydda barnen genom att bortföra dem innan verkställigheten. Med den föreslagna formuleringen kommer dessa situationer falla utanför det straffbara området. För att den föreslagna lagtexten ska nå sitt syfte är det möjligen bättre att det är tillräckligt att agerandet får till följd att verkställigheten hindras och att det är täckt av insikts- eller likgiltighetsuppsåt.

6.4.1 Efterlysningsregistret ska innehålla uppgifter om personer med utreseförbud

Åklagarmyndigheten delar bedömningen att det, för att upprätthålla ett effektivt skydd för personer som riskerar att föras utomlands, finns behov av att uppgifter om personer som har utreseförbud noteras i efterlysningsregistret. Åklagarmyndigheten delar också bedömningen att uppgifter om personer med utreseförbud ska placeras i en egen bestämmelse för att inte blandas ihop med personer som t. ex. ska gripas eller arresteras.

Övriga synpunkter

Åklagarmyndigheten vill därutöver uppmärksamma att det idag saknas möjligheter för socialnämnden att polisanmäla misstanke om försök, förberedelse och stämpling till barnäktenskapsbrott (jämför 10 kap. 21 § offentlighets- och sekretesslagen (OSL)). Åklagarmyndigheten är av uppfattningen att de omständigheter som ligger till grund för ett utreseförbud ofta också motiverar en polisanmälan om brott. Med en utvidgning av utreseförbudet kommer avsaknaden av sekretessbrytande bestämmelse vid försök, förberedelse eller stämpling till brott enligt 10 kap. 21 § 1 p. OSL bli än tydligare. Aktuell remiss har inte berört frågan om socialnämndens möjligheter att anmäla misstanke om brott i samband med beslut om utreseförbud. För att ytterligare stärka skyddet för barn som riskerar att fara illa utomlands ser Åklagarmyndigheten ett stort behov av att reglerna i OSL ses över så att socialnämnden, i vart fall i de fall där utreseförbud meddelats på grund av

misstanke om att barnet har eller kan komma att utsättas för brott, ges
möjlighet att göra en anmälan om detsamma.

Detta yttrande har beslutats av vice riksåklagaren Katarina Johansson Welin
efter föredragning av kammaråklagaren Åsa Hiding. I den slutliga
handläggningen av ärendet har också rättschefen Marie-Louise Ollén och
överåklagaren Eva-Marie Persson deltagit.

Katarina Johansson Welin

Åsa Hiding

Kopia till

Kommunikationsavdelningen

Rättschefen

Biblioteket